

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conferentiæ Theologico Morales

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,
Confessariorúmque omnium

Ex Materia De Actibus Humanis Excerptarum

Sargar, Elisaeus

Augustæ Vindelicorum, 1720

Conferentia LXXXIX. An in tertio præcepto Decalogi detur parvitas
materiæ ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41214

latio talis juramenti promissorii majoris vel minoris culpæ erit pro ratione materiæ: ergo non semper mortale, sed ex parvitate materiæ etiam veniale esse poterit.

CONFERENCE LXXXIX.

An in tertio præcepto Decalogi detur parvitas materiæ?

162. **R**ESOLUTIO: in omni cultu divino datur parvitas materiæ excusans à mortali; utpote in celebratione & auditione missæ: in feriis: in jejuniis tam præceptis, quam votivis. Ita omnes. Et

Ratio est: quia in his omnibus lædi potest bonum divisibile. Adeoque, potens esse majus & minus, & tandem veniale. Quare I. Veniale est die festo in missa audienda modicam partem (præsertim in principio aut fine) omittere: modico tempore distrahi, confabulari &c. modico tempore laborare serviliter citra necessitatem vel causam justam. Item omnino excusandi sunt pauperes ancillæ, cum die festo unâ vel alterâ horâ suas vestes refarciunt: item mechanici, sartores, sutores, &c. cum quadam consuetudine die festo materiam sequentibus diebus elaborandam, sine magno labore vel tumultu præparant: item barbæ tonsores, si unum aut alterum tondeant, præsertim rusticos, quibus aliâs otium non est &c.

II. Veniale etiam est in missa, horis, oratione, ac quolibet cultu divino modico tempore distra-

Pars II.

N

hi

hi voluntariè: modicum quid omittere v.g. Gloria vel Credo in Missa, preces in horis: vel quid simile, quod non spectat ad essentialem actionem sacramenti. Porro omittere mixtionem aquæ ad vinum consecrandum mortale agnoscunt Doctores: grave enim hujus est præceptum Ecclesiæ ratione finis, videlicet mysterii singularis.

III. Imò etiam omnis cultus Dei superfluous & indebitus, sive is, quo Deus colitur, modo vel ceremoniâ, quæ de se prorsus est inanis ac impertinens ad gloriam Dei; ut non nere die Sabbathi ad honorem B. V. Mariæ, cum tamen aliàs labores serviliter: Missam audire Sacerdotis, qui vocetur Joannes, certo candelarum numero & colore, osculari pedem calicis elevati, & similia, quæ sine scandalo vel contemptu venialem culpam non excidunt.

IV. Item in sacrilegiis realibus & localibus etiam parvitatem materiæ cognoscunt omnes; cum sanctitas rei vel loci sacri quoque bonum divisibile sit v.g. furtum modicum rei sacræ, vel è loco sacro solum duplex veniale est. Similiter levis abusus vel jocosus sententiarum S. Script. Addit noster Patrit. se audivisse à viris doctis, etiam excusari jocosum illud dictum: *Stultus es, etiamsi Deum Patrem haberes*: videntur enim velle dicere, quòd Deus possit creare stultum, & sic talis non obstante, quòd solum Deum Patrem haberet, adhuc esset stultus; aut certè accipiunt Deum improprie ac metaphoricè, quasi dicant, stultus es, etiamsi sapientissimum patrem haberes: tamen hoc dictum adeò male sonat.

nat, ut merito graviter reprehendendum sit ac dissuadendum à confessoriis.

CONFERENTIA XC.

Recensentur breviter parvitates materie in reliquis præceptis secundæ Tabulæ.

163. **Q**uæ sunt potissimum circa injustam læsionem proximi in bonis famæ, honoris, & fortunæ, utpote I. *in iudicio temerario*; ut si temerè iudices de proximo in re levi v. g. mentiri jocosè, esse crapulatum, distractum in precibus &c. II. *In detractiõne, vel contumelia*: ut si narres de altero præsentem vel absentem defectus veniales, vel naturales tantum, secluso alio gravi incommodo. III. *In usura*: etsi enim usura sit, quidquid ultra sortem mutuatam injustè accipitur, tamen minimum quid esse usuram mortalem, à ratione prorsus alienum est. IV. Maximè in furtis omnium consensu datur parvitas materie à mortali excusans; ut si homini diviti fureris unum vel alterum cruciferum. At difficultas sat magna est, quænam sit materia magna & sufficiens ad furtum mortale: & quænam sit materia parva certò excusans à mortali? quod enim parvum quid censetur respectu divitis, magnum est respectu pauperis. Quare pro resolutione distinguenda est materia furti in *absolutam*, quæ est absque relaxatione particulari ad personam ditiores vel pauperiores: & in *respectivam*: quæ scilicet non secundum se absolute; sed cum habita relatione ad circumstantiam personæ, gravis vel levis esse possit: Itaque sit

164. **RESOLUTIO**: Materia furti gravis, & suffi-